

SMÅLANDS MÖRKER

Manus och originalteckningar Henrik Bromander

Diskussionsunderlag
Lärohandledning
2014

REGION
TEATERN
BLEKINGE • KRONOBERG

www.regionteatern.se

Välkomna

Vi på Regionteatern Blekinge Kronoberg hälsar dig och din klass varmt välkomna till föreställningen Smålands mörker. Med den här handledningen vill vi ge dig som pedagog lite tips på vad du kan göra i anslutning till teaterbesöket tillsammans med dina elever. Den innehåller förslag och idéer om hur du gör teaterbesöket så spännande och intressant som möjligt. Självklart känner du din klass bäst så gör det som känns bra och relevant för just er.

Kort om Smålands mörker

En gång i tiden var saken klar för Erik. Han ansåg att människor var olika mycket värda och att samhället borde förändras enligt denna princip. Inte bara förändras förresten, utan brännas ner till grunden så att något nytt kunde byggas i askan av det gamla.

Erik var fascist. Han växte upp i Nässjö. På den tiden var saker och ting mer okomplicerade. De var till och med ganska bra. Men plötsligt en dag förvandlades hans fantasier om politiskt våld till brutal verklighet, men knappast på det sätt Erik förväntat sig.

Under föreställning får vi följa med under Eriks uppväxt från hans tidigaste minne fram till att han sitter inlåst på en kriminalvårdsanstalt. Föreställningen är kompromisslöst berättad ur huvudpersonen Eriks perspektiv.

Regissören och dramatikern säger om föreställningen:

“Att försöka förstå fascismens bevekelsegrunder och se mörkret hos sig själv är obehagligt men nödvändigt. Det är dags att inse att fascismen växer sig allt starkare både här hemma och ute i Europa och att vi behöver verktyg för att bemöta den. Istället för att avfärda den som bara ond eller dum söker vi svaret på frågan varför fascismen kan vara så farligt förförisk.”

Föreställningen Smålands mörker baseras på Henrik Bromanders kritikerrosade serieroman med samma namn. Det är en 600 sidor lång tecknad serie som fungerar utmärkt att läsa både i sin helhet eller i enskilda delar.

Före teaterbesöket

Syftet med att prata och förbereda eleverna innan de ska se föreställningen är att väcka deras lust, intresse och nyfikenhet inför det som de ska vara med om. Det kan också handla om att ge dem en förståelse för teatern som språk och vad en teater är genom att till exempel berätta hur en föreställning blir till. Vi trycker inte att eleverna behöver ha speciella förkunskaper för att kunna ta till sig föreställningen. Däremot kan det fördjupa mötet med föreställningen om de har en viss insikt i vad den fascistiska ideologin står för och dess historia.

- En väldigt kortfattad beskrivning av fascismen finns här: http://skola.expo.se/fascism_123.html
- Ett tips för mer fördjupad läsning kring fascismen är Henrik Arnstads bok *Älskade fascism*.

Om er klass tidigare varit på teater tillsammans kan ett sätt att förbereda eleverna vara att prata om hur det var. Vilken pjäs det var och vad den handlade om?

Har ni inte varit på teater tidigare kan ni prata om vad det finns för tankar och funderingar inför se på en föreställning.

Förbered eleverna på allt det praktiska omkring teaterbesöket. Prata med klassen om var ni ska se pjäsen. Här kan du också berätta att ni ska sitta i en gradäng med plats för 100 personer, att det förmodligen kommer att vara andra än ni som också ser föreställningen. Hur tar ni er dit och vad händer efter att föreställningen är slut?

Det finns två trailers om föreställningen. Tycker du det är lämpligt kan ni titta på dem innan föreställningen. Du hittar dem längst ner på den här sidan:

<http://www.regionteatern.se/index.php/foerestaellningar/varen-2014/smalandsmoerker>

Efter föreställningen

En föreställning lämnar något efter sig och varje person som ser den kommer få ut olika saker och dra egna erfarenheter ur upplevelsen. Smålands mörker behöver inte följas upp, men om ni tillsammans sett en föreställning kan ni få ut mycket av att diskutera den tillsammans.

Detta kan handla om att ta emot elevernas upplevelse och genom frågeställningar få igång diskussioner kring vad som är angeläget för dem. Det kan också handla om att ge eleverna tid, att bli medvetna om vad de sett och låta dem reflektera kring föreställningen och sin egen verklighet.

Ta en runda

Samla gruppen i en ring och ta en runda där var och en, utan att bli avbruten får säga något de minns från föreställningen. Ta fasta på att vi minns olika fast vi sett samma sak. Vad hände mer i föreställningen än det som kom upp i rundan?

Vad handlar pjäsen om?

Be eleverna berätta vad de tycker pjäsen handlar om. Påpeka att det inte finns något rätt och fel utan handlar om deras personliga tolkningar. Pjäsen handlar inte bara om en sak och kan ha olika betydelser för alla som ser den. Be dem prata två och två eller i mindre grupper. Skriv tillsammans ner allt som ni kommer på att pjäsen handlar om.

Frågor att prata om

Utifrån vad eleverna tycker att pjäsen handlar om, kan du sedan ställa frågor som ni kan prata vidare om. Kom gärna på egna frågor som du tycker passar. Nedan finns några exempel på frågor:

- Hur var Eriks uppväxt?
- Vilka vänner hade Erik i pjäsen?
- Finns det någon person i berättelsen som liknar någon ni träffat i verkligheten?
- Finns det saker i berättelsen som ni känner igen från skolan/vänner/er själva?
- Vad menar Erik när han säger att han är fascist?
- Vad säger Erik att han vill?
- Var det påståenden som Erik sa som ni håller med om? Varför?
- Var det saker som Erik sa som ni inte håller med om? Varför?
- Varför tror ni att en politisk rörelse som fascismen kan locka folk?
- Vad kan du själv göra om någon du känner blir fascist?
- Vad kan samhället göra för att bemöta fascismen?

Beställ efterarbete från oss på Regionteatern

Efter föreställningen har ni att möjlighet att få besök i ert klassrum av Regionteaterns dramapedagog. Då kommer vi att fördjupa elevernas teaterupplevelse genom dramaövningar, reflektioner och diskussioner. Vi arbetar vidare med de teman som pjäsen tar upp på ett lustfyllt och roligt sätt med hjälp av teaterns magi och elevernas eget skapande.

För mer information, kontakta

dramapedagog Andreas Dahl / Regionteatern Blekinge Kronoberg

andreas.dahl@regionteatern.se

0470-70 05 07

Lästips om fascism och främlingsfientlighet

Andersson, Christoph, Från gatan in i parlamenten : om extremhögerens väg mot politisk makt. - Stockholm : Norstedt, 2010. Ocg

Arnstad, Henrik, Älskade fascism : de svartbruna rörelsernas ideologi och historia. - Stockholm : Norstedt, 2013, Ocg

Asplund, Patrik, Med hatet som drivkraft. - Stockholm : Hjalmarsson & Högberg, 2000. Lz Asplund, Henrik

Bergman, Anders, Italiens svarta hjärta : fascismens återkomst. - Lund : Sekel, 2010. Ki

Bjurwald, Lisa, Skrivbordskrigarna : hur extrema krafter utnyttjar Internet. - Stockholm : NoK, 2013. Ocg

Blomquist, Maria, God dag kampsystem! : kvinnorna i extremhöger. - Stockholm : Atlas, 2009. Ocg

Gestrin, Håkan, Högerextrema rörelser och deras symboler. - Stockholm : NoK, 2007. Och

Hallengren, Lennart, Högerpopulism i Sverige och Europa. - Malmö : Skrivareförlaget, 2007,. Ocg

Hägg, Göran, Mussolini : en studie i makt. - Stockholm : Norstedt, 2008. Lz Mussolini, Benito

Larsson, Stieg, Handbok för demokrater. - Stockholm : Stiftelsen Expo, 2004. Ocg

Lindahl, Kent, Exit : min väg bort från nazismen. - Stockholm : Norstedt, 2000. Lz Lindahl, Kent

Linton, Magnus, De hatade : om radikalhögerens måltavlor. - Stockholm : Atlas reportage, 2012. Ohe

En liten skrift om att möta rasism och nazism bland ungdomar. - Föräldragruppen i Klippan, cop. 2001. Ohe

Ofstad, Harald, Vårt förakt för svaghet : nazismens normer och värderingar - och våra egna. - Ny uppl. - Stockholm : Karneval, 2012. Ocg

Persson, Dennis, Jag bröt med nazismen. - Stockholm : LL-förlaget, 2001. Lz Persson, Dennis

Roth, Emerich, Varför just han? och vägen ut ur hatet. - Stockholm : Runa, 2000. Oab

Seierstad, Åsne, En av oss : en berättelse om Norge. - Stockholm, Bonnier, 2013, Lz Breivik

Tames, Richard, Fascism. - London : Hodder Wayland, 2003. uOcg

Skönlitteratur

Berggren, Mats, Blåögd. -Rabén & Sjögren, 1999, uHc

Nilsson, Per, Svenne : en (o)möjlig berättelse. -Rabén & Sjögren, 2006, uHc

Peloso, Patrik, Jiddra inte : hellre ökad än okänd - en sann berättelse (fajtern, gängledaren & torpeden) - 2010, Hc

Poohl, Daniel, Som om vi hade glömt. - Leopard, 2013, Hc

Unenge, Johan, Mitt extra liv. - Bonnier Carlsen, 2009, uHc